

Afprøvninger i 2023 med støtte fra Kartoffelafgiftsfonden.

Sortsafprøvning af kartoffelsorter til baby-, bage- og spiseproduktion i et dansk kvalitetsmarked.

Der er et fald i forbruget af spisekartofler og det danske areal med spisekartofler er under pres. Desuden bliver der hentet spisekartofler i udlandet, som kunne være dyrket i Danmark, hvilket vil kunne mindske klimabelastningen markant. BJ-Agro er de eneste som udarbejder uafhængige forsøg med spise/salat/bagekartofler i Danmark testet under ens forudsætninger.

På forsøgsmarken i Hovborg testes sorternes styrker og svagheder. I 2023 fortsætter projektet succesen med afprøvning på Lammefjorden og i Store Vildmosen for at fremme nytteværdien – og komme tættere på avlerne. Formålet er at lave en uvildig afprøvning, hvor læggematerialet er opformeret samme sted, for at give den rigtige sammenligning. På forsøgsarealerne er der et stort smittetryk af jordbårne sygdomme, så sorterne screenes grundigt for bl.a. skurv og specielt rust. Afprøvningen på Lammefjorden og Store Vildmosen vil give et godt indtryk af slutproduktet på netop disse jordtyper.

Sortsfremvisningerne giver avlerne en større indsigt i de forskellige sorters styrker og svagheder, og derved øger deres mulighed for risikominimering, inden de dyrkes i større omfang, med evt. risiko for tab, pga. de potentielle sorts-svagheder. Projektet har derfor stor praktisk betydning for avlerne, men også for afsætningsleddet. Ud over den årlige afrapportering til fonden, vil resultaterne fra sortsforsøget blive offentliggjort på en årligt arrangeret fremvisning af forsøgsmarken i Hovborg samt fremvisninger på Lammefjorden og Store Vildmosen. Til disse årlige "Kartoffeldage" er alle kartoffelavlere velkomne, sammen med sortsrepræsentanterne, forarbejdningsindustrien, forædlingsstationer, mv. til at se de forskellige sorter for derved at diskutere styrker og svagheder. Projektet og fremvisningerne er også med til at styrke det danske "kartoffelnetværk" inden for spisekartofler samt bidrage til videreudvikling af spisekartoffelindustrien og sikre branchens overlevelse og konkurrenceevne overfor specielt udlandet.

Sortsafprøvning af forarbejdningskartofler (pommes-frites, chips og pulver).

Projektets formål er at teste sorternes opførsel og formåen samt udbyttepotentiale under lokale danske forhold, på en typisk "kartoffel" jordtype, ud fra realistiske udbytteforventninger og gødningsstandarder med balance i tildelingen af næringsstoffer som kvælstof, kalium og magnesium. Der findes ingen andre danske sortsforsøg i forarbejdningskartofler i dette omfang med både pommes, chips og pulversorter. Dyrkningen af disse typer udgør en anseelig del af det danske kartoffelareal, men kendskabet til eventuelt nye sorters egenskaber og potentialer under danske forhold er ofte begrænset. Det er derfor uhyre vigtigt sorternes egenskaber og potentiale undersøges i form af uvildige forsøg på en typisk "kartoffel" jordtype. Forsøget har derfor til hensigt at illustrere sorternes egenskaber bedre, til gavn for både aftagere og avlere.

Afprøvningen er et parcel-forsøg med 4 gentagelser, hvor hver parcel bliver målt og vejlet i de forskellige gentagelser. En repræsentativ del af prøverne vil blive kontrolleret for sygdomme som almindelig skurv, pulverskurv, sclerotier, og til sidst skåret for at vurdere forekomsten af rust. En parallel prøve vil blive opbevaret vinteren over, og skåret for rust igen i foråret for derved at følge udviklingen af rust hen over vinteren, ved lagring af kartoflerne. Specielt mange nye sorter har en bredere sygdomsresistens derfor har projektet stor praktisk betydning da sorterne bliver "testet" godt og grundigt på grund af det store sygdomstryk i forsøgsmarken, opbygget af mange år med forsøg på arealet. Det forventes, at projektet identificerer de bedst egnede sorter af forarbejdningskartofler under de pågældende vejrforhold i afprøvningsåret. Derudover forventes det, at projektet på længere sigt via identifikation af de rigtige sorter kan forbedre og bibeholde et sundt sædskiftet, og på den måde sikre branchens udvikling og konkurrenceevne.

Sortsforskelle på efterafgrøders egnethed forud for kartofler – fokus på nematoder og kvalitet af spise og process kartofler.

Det har længe været kendt at olieræddike er godt forud for kartofler, med deres hæmmende effekt mod fritlevende nematoder og indirekte rust og rodfiltsvamp samt deres generelle virkning på binding/frigivelse af næringsstoffer i jorden. Med de mange nye regler og krav fra myndighederne omkring efterafgrøder samt et øget sortiment af varianter, er det vigtigt at få testet de nye typer og deres effekt – herunder N-fixerende forud for kartofler som hidtil er forholdsvis uudforsket område. Forskning og data fra Tyskland har vist de samme tendenser at olieræddike og specielt de rigtige sorter kan fremme udbytte og specielt kvalitet i spisekartofler. Der er målt udbytte stigning på op til 20 % ved valg af den rigtige sort af olieræddike (Kartoffelbau, 06/2022).

Endvidere i tidligere forsøg støttet af KAF har BJ agro afprøvet flere forskellige arter men også forskellige sorter indenfor de forskellige arter. Forsøgene viste at gulsennep var en desideret katastrofe forud for kartofler. Sandhavre blev også testet med svingende resultater, men klar tendens til mere rodfiltsvamp i de pågældende forsøg. Der er derfor meget som stadig er uvist omkring effekten af efterafgrøder forud for kartofler, ergo er der også meget potential i sådan et projekt.

Formålet med projektet er derfor at etablere et forsøg med forskellige typer af efterafgrøder, for at monitere efterafgrødernes virkning på forskellige kvalitetsparametre i både spise og stivelses kartofler (fritlevende nematoder, rust mm.) samt påvirkningen af nematoder i jorden. Desuden vil der også være fokus på produktionen og opsamlingen af næringsstoffer i efterafgrøderne for at estimere, hvor stor en værdi de kan tilføre kartoffelavlens bla. i form af eftervirkning og kulstof til jorden. Endvidere vil der også undersøges for de negative aspekter som nogle efterafgrøde varianter kan have forud for kartofler, som for eksempel øget rodfiltsvamp. Det forventes at forsøget vil bidrage med mere viden omkring valg af efterafgrøde og specielt sorter forud for kartofler – i melkartofler i et mere presset sædskifte og – i spise vil højne kvaliteten

I medio/ultimo august 2022 blev der udlagt efterafgrøder i en stor mark med plads til 2 forsøg i spisekartofler/chips + 1 forsøg i stivelses kartofler, hvert forsøg anlægges med 3 gentagelser og i 2 gødnings niveauer. Hver led er striber på tværs af markens normale dyrkningsretning. Inden etablering vil der blive udtaget jordprøver til analyser for fritlevende nematoder for at estimere niveauet i marken. I efteråret 2022 vil der blive målt afgrødehøjde og rodlængde i de forskellige led. I foråret inden kartoffellægning vil der blive udtaget jordprøver i de forskellige led, for dels at undersøge om efterafgrøderne har medført en målbar forskel på antallet af fritlevende nematoder, men primært for at skabe et bedre overblik over hvilke nematode-arter, der giver problemer. Samtidig udtages også jordprøver til måling af jordens N-min-indhold i de forskellige efterafgrøde-parceller, for at kunne tage højde for forskelle i gødningstilførslen til kartoflerne. Dette kobles med udtagning af planteanalyser i kartoflerne, med 14 dages mellemrum, for at dokumentere plantens gødningsoptag og generelle trivsel.